

Jazz&Tzaz

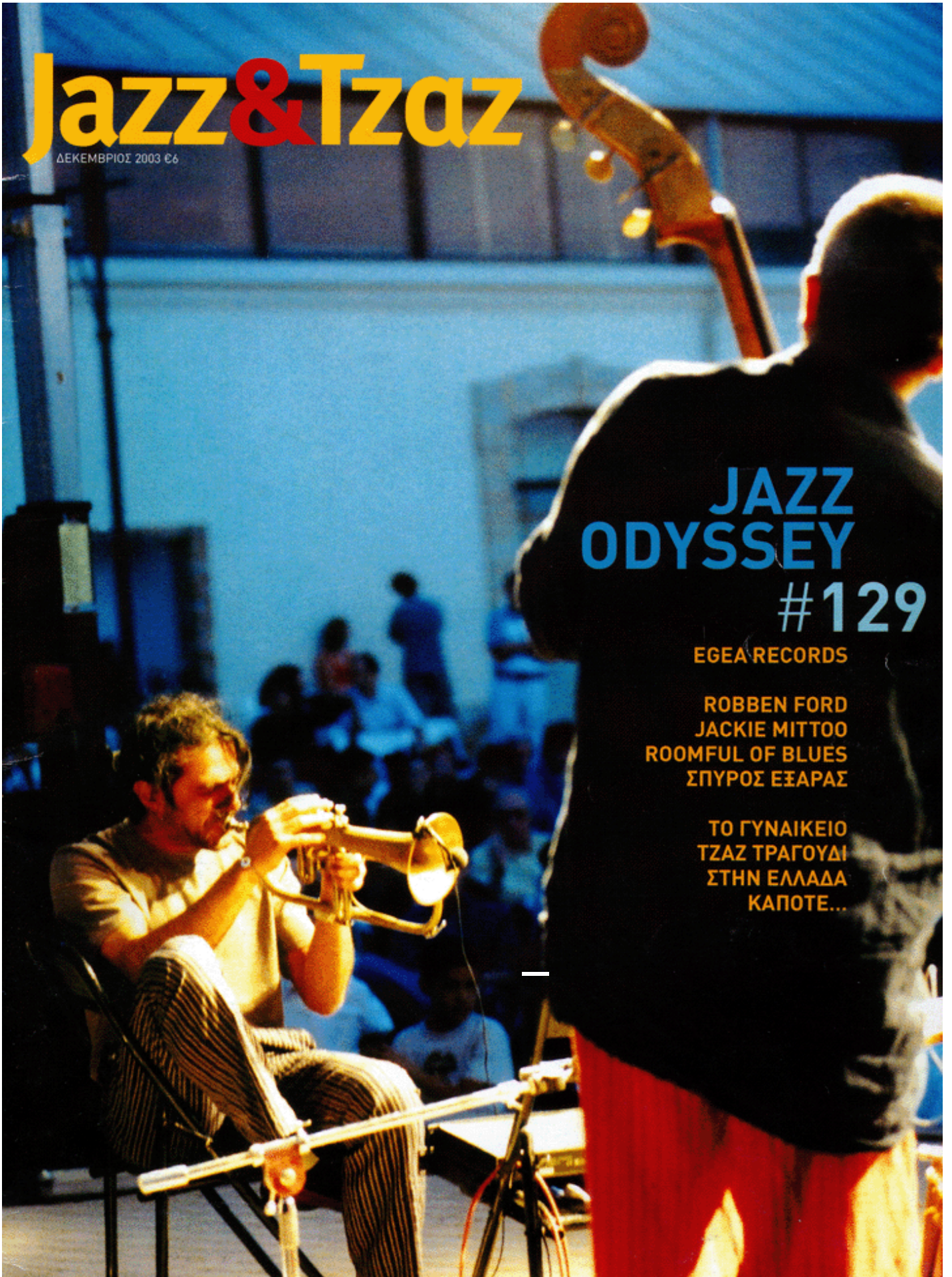
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2003 €6

JAZZ ODYSSEY #129

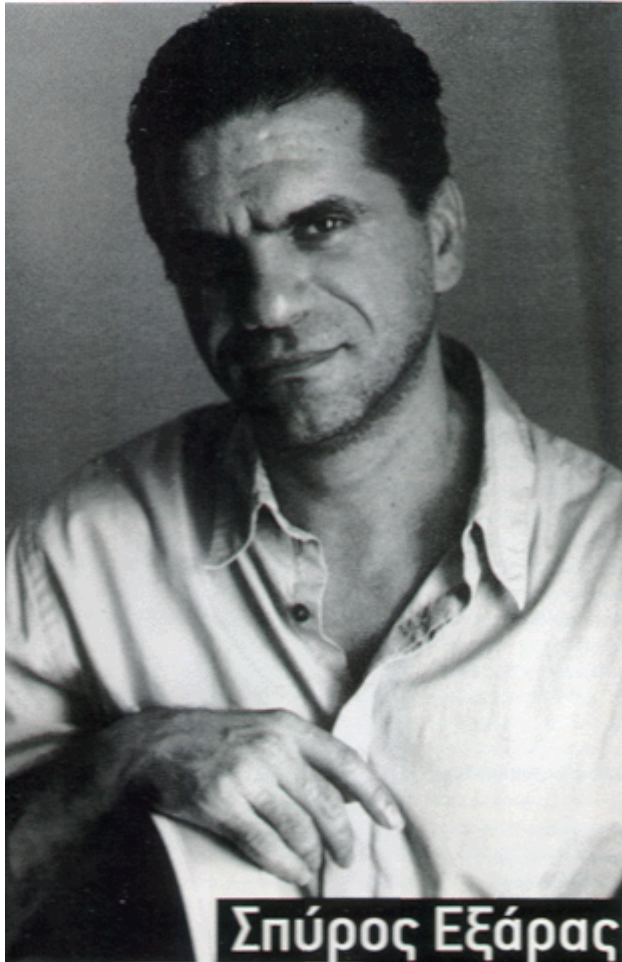
EGEA RECORDS

ROBBEN FORD
JACKIE MITTOO
ROOMFUL OF BLUES
ΣΠΥΡΟΣ ΕΞΑΡΑΣ

ΤΟ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟ
ΤΖΑΖ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΚΑΠΟΤΕ...

Ο κιθαρίστας Σπύρος Εξάρας κατάγεται από την Θεσσαλονίκη και πριν εγκατασταθεί μόνιμα στην Νέα Υόρκη το 1992 είχε αναπτύξει μια έντονη όσο και πολυπληθής δραστηριότητα. Η μετεγκατάστασή του στις ΗΠΑ του έδωσε την δυνατότητα να ασχοληθεί ουσιαστικά με την jazz. Σιγά-σιγά απέκτησε ένα καλό όνομα τέτοιο ώστε να μπορέσει να συνεργαστεί με καλλιτέχνες όπως ο Randy Brecker, ο Harvie Swartz, ο Mark Egan. Η δεξιοτεχνία του στην κιθάρα ξεπέρασε τα όρια των κύκλων της jazz και έτσι ήρθε η πρόσκληση για ένα solo στο hit single της Mariah Carey "My All". Το άλμπουμ "Phrygianics" είναι το διακογραφικό του ντεμπούτο σαν leader και, μέσω της ελληνικής EMI βρήκε νέα παγκόσμια στέγη στη θρυλική Blue Note. Ένα σημαντικό βήμα κατάξωσης για τον ελληνικό μουσικό που μέσα από αυτή την φιλόδοξη, απαιτητική και ολοκληρωμένη προσπάθεια, φαίνεται να κατακτά την αφετηρία για μια δημιουργική διαδρομή στον κόσμο της σύγχρονης jazz.

Σπύρος Εξάρας

ένας Έλληνας στην Νέα Υόρκη

Η καλλιτεχνική διαδρομή του Σπύρου Εξάρα ακο-

λουθεί μάλιστα την τυπική πορεία πολλών ταλαντούχων ελλήνων μουσικών, που έπειτα από προσπάθειες χρόνων θα βρουν τελικά το κατάλληλο έδαφος για το αποφασιστικό τους βήμα, μακριά από την πατρίδα. **Ηλίας Τάσης**

Πώς προέκυψε το "Phrygianics"; θεωρείτε την jazz ως την κύρια καλλιτεχνική σας κατεύθυνση;

Η τζαζ ήταν ανέκαθεν, από τον καιρό που σπούδαζα κλασική μουσική, η μουσική που με ενέπνεε περισσότερο από οποιαδήποτε άλλη. Είναι η μουσική που μέχρι σήμερα μου αφήνει ευρύτερο φάσμα έκφρασης και πειραματισμού. Απόρροια κάποιου πειραματισμού είναι και το "Phrygianics".

Περιγράψτε μας την πορεία δημιουργίας αυτού του album. Την αρχική ιδέα, πότε και που άρχισε η ηχογράφηση, την επιλογή των μουσικών, πόσος χρόνος χρειάστηκε να συνθέσετε το υλικό, τη σχέση και την συνεργασία μεταξύ των μουσικών, την ατμόσφαιρα κατά την διάρκεια της ηχογράφησης.

Δεν είχα ποτέ μου ιδιαίτερη εκτίμηση για τη ελληνική μουσική, όχι γιατί δεν έχει ωραία στοιχεία, αλλά για τον τρόπο που ήταν δομημένη. Δεν συμφωνούσα και εξακολουθώ να μην συμφωνώ με τον τρόπο εναρμόνισης και ενορχήστρωσης που της έχουν επιβάλει. Όπου πριν από λίγα χρόνια, εδώ στην Αμερική, παίζοντας με κάποιους ελληνες μουσικούς αρκετά υψηλού επιπέδου, θεώρησα όμορφο αλλά και προκλητικό να εισάγω κάποια στοιχεία της τζαζ μέσα στην ελληνική μουσική. Άρχισα να κάνω "scat vocal" σε συρτορούμπες και να βάζω περίεργα ακόρντα στα ζειμπέκικα καθώς και ρυθμικούς αντισχρονισμούς σε κομμάτια 7/8 ή 9/8. Διαπίστωσα πως όχι μόνο ήταν πολύ όμορφα αλλά έδιναν και μία διαφορετική αισθητική στα κομμάτια. Πιστεύω πως αν ζούσε ο Χιώτης και ο Τσιτσάνης, αλλά ακόμα και ο Χατζηδάκις, θα έβρισκαν πολύ ενδιαφέρουσα αυτή την προσέγγιση. Αυτό με οδήγησε στο να πειραματιστώ και να δημιουργήσω τη δική μου μουσική που θα είναι βασισμένη στην τζαζ αλλά θα έχει και στοιχεία από την παραδοσιακή μουσική της Ελλάδας και της ευρύτερης περιοχής των Βαλκανίων. Κάτι παρόμοιο με αυτό που έκαναν οι Ιτανοαμερικανοί με την latin-jazz, οι Αφρικανοί με την afro-jazz και οι Βραζιλιάνοι με την brazilian-jazz. Γιατί όχι και greek-jazz; Η όλη ιδέα ξεκίνησε πριν από πέντε χρόνια. Άρχισα να συνθέτω τζαζ μουσική χρησιμοποιώντας ως γέφυρες ελληνικούς παραδοσιακούς ρυθμούς ή δίνοντας στο κλαρίνο ένα σόλο που το υποστήριζα με τζαζ αρμονίες και ρυθμικούς αντισχρονισμούς. Επίσης προσάρμοσα βαλκανικά στοιχεία σε κομμάτια που είχα συνθέσει, ώστε να υπάρχει ηχητική συνέπεια στο δίσκο. Σε δύο χρόνια περίπου είχα όλο το υλικό έτοιμο προς ηχογράφηση. Το δίλημμα παρουσιάστηκε στην επιλογή των μουσικών. Στην Νέα Υόρκη ένα από τα πράγματα που μπορείς να βρεις πολύ εύκολα είναι μουσικοί διεθνούς επιπέδου, ευέλικτους σε διάφορα στιλ μουσικής. Ποιοι είναι όμως οι κατάλληλοι για το συγκεκριμένο project; Έπρεπε να κάνω ένα ξεσκαρτόρισμα ανάμεσα από μουσικούς που ήξερα και από μουσικούς που μου σύστησαν. Τελικά νομίζω πως ο συνδυασμός που προέκυψε λειτούργησε πολύ βελικά για το album και κρατήθηκαν οι ανάλογες ισορροπίες μεταξύ της τζαζ και των ethnic στοιχείων.

Πείτε μας λίγα λόγια για τα κομμάτια του album ή για τα πιο σημαντικά κατά την γνώμη σας.

Το πρώτο κομμάτι του δίσκου, "Phrygianics", το συνέθεσα παίζοντας σε μια μπουάτ της Νέας Υόρκης ονόματι "Θίασος", λίγες μέρες πριν μπω στο στούντιο για να ηχογραφήσω το δίσκο. Μου έλειπε ένα κομμάτι για τη συλλογή του δίσκου και είχα λιγάκι αγχωθεί ώπου παίζοντας μόνος μου (όνογα το πρόγραμμα με τη κιθάρα μου), μου ήρθε η αρχική ιδέα. Το τρίτο κομμάτι το εμπνεύστηκα βλέποντας την κόρη μου, που ήταν τότε 2-3 χρονών, να πηδάει σαν ελφοάκι. Έτσι προέκυψε το "Deer's leap" που σημαίνει το πηδημάκι του ελφοφιού. Το πέμπτο κομμάτι, "Keeping the promise", γράφτηκε με αφορμή μια συνεργασία με τον διάσημο φιλοσοφία Dave Valentin η οποία όμως ποτέ δεν υλοποιήθηκε. Το όγδοο κομμάτι "Thrace bop" έχει καθαρά τις ρίζες του στο παντιακό tik, ρυθμικά και μελωδικά.

Η εναλλαγή ανάμεσα στην Ελλάδα και τις ΗΠΑ σαν πεδία καλλιτεχνικής δραστηριοποίησης, επέδρασε δημιουργικά στην μουσική σας;

Νομίζω πως ναι. Στην Ελλάδα "ακούω" τα χρώματα, "μυρίζω" τις νότες. Στην Αμερική "βλέπω" τους ήχους και "γεύομαι" τη μουσική. Έτσι οι αισθήσεις μου λειτουργούν εν μέσω δύο ηπειρών.

Ποια είναι η εκτίμησή σας γύρω από το παρόν και το μέλλον της jazz; Πιστεύετε ότι αυτό που, συμβατικά ίσως ονομάζουμε "world music" μπορεί να αποτελέσει μια αναγεννητική δύναμη για την jazz; Και πώς ένας jazz μουσικός μπορεί να προσεγγίσει δημιουργικά μια παραδοσιακή μουσική;

Ο Miles Davis είχε πει λίγα χρόνια πριν πεθάνει πως η τζαζ έχει σβήσει. Προφανώς εννοούσε τα αναμνηστικά που επικρατούσαν στο χώρο της τζαζ την δεκαετία του '80. Έβλεπε πως το μεγαλείο της έφτανε σε ένα τέλειμα. Προσωπικά πιστεύω πως η "world" μουσική συντέλεσε στην αναγέννηση της τζαζ. Άλλωστε όλες οι τέχνες βαδίζουν παράλληλα. Μετά από τις σκοραριστικές καινοτομίες του εικοστού αιώνα είναι ώρα να επιστρέψουμε σε απλούστερες μορφολογικές αντισταθμίσεις. Βάζοντας λίγο χρώμα "world" μουσικής στο "μυρόσπορο" φόντο της τζαζ, δημιουργείται διαφορετικό ηχόχρωμα. Κι αν σκεφτεί κανείς πως η τζαζ είναι η εξέλιξη του blues, μιας παραδοσιακής μουσικής, γιατί να μην μπορεί και ένα άλλο είδος παραδοσιακού ακούσματος να ενσωματωθεί με την τζαζ; Θεωρώ πως αυτή είναι η τζαζ του μέλλοντος.